

CENA 10 DIN

LETNA NAROČNINA 250.—
DIN. — TEKOCI RACUN
PRI KOMUNALNI BANKI
V LJUBLJANI ŠT. 60-KB-
5-Z-367 S POSEBNO OZ-
NAKO: ZA NAŠO SKUP-
NOST.

SKUPNOST

Dobri voje RADOSAVLJEVIČ:

Usmerjanje dohodka iz kmetijstva

Stalen skok cen kmetijskih pridelkov v letih 1954 in 1955 je pomenil pomembno obliko motnje na tržišču. Odkupne cene kmetijskih pridelkov (cene na debelo) so porasle v odnosu na leto 1952 za 35%, med tem ko so cene na

drobno porastle za 45%, čeprav smo že leta 1952 imeli višji nivo cen, ker je to leto bilo izrazito sušno in je zato bila znatno manjša ponudba kmetijskih pridelkov na trgu. V letu 1953 in 1955 ni prišlo do znižanja cen, čeprav je bil donos boljši kakor v povprečnih letih, temveč so se cene še znatno dvignile. Zato opravičeno postavljamo vprašanje, zakaj je bilo tako. Vsekakor je več vzrokov za to, vendar pa leži glavni vzrok v hitri industrializaciji in naglem povečanju zaposlenosti toda pri istem nivoju kmetijske proizvodnje. Število zaposlenih v gospodarstvu se je samo v zadnjih treh letih povečalo za okrog 450.000 oseb. Po sami naravi strukture potrošnje pa gre potrošnja novozaposlenih pretežno na prehrano. Če k temu dodamo še izboljšani gmetni položaj vasi, ki večja potrošnja kmetijskih pridelkov tudi na vasi, kmetijska proizvodnja pa ostaja na isti višini, se zmanjšujejo presežki in s tem večja povpraševanje na trgu.

Povečanje dohodka kmetijskih proizvajalcev

To naglo povečanje cen kmetijskih pridelkov je imelo za posledico naglo povečanje denarnih dohodkov kmetijskih proizvajalcev. Če primerjamo leto 1953 in 1955, ki sta po letinah približno enaki, vidimo, da je dohodek individualnih kmetijskih proizvajalcev porastel od 292 milijard v letu 1953 na 376 milijard v letu 1955. To pomeni, da se je povečal za 84 milijard. Večji del tega povečanega denarnega dohodka izhaja iz povečanja cen, manjši del pa iz spremenjene strukture proizvodnje (usmeritev na rentabilnejše kulture). To pomeni, da se je naglo povečal denarni dohodek, ne da bi se povečali proizvodnja in delovna produktivnost. Če k temu dodamo še to, da so se v teh letih povečali tudi dohodki vasi izven kmetijske dejavnosti (sezonska zaposlenost, prevoznništvo, pokojnine, invalidnine itd.) in sicer za okrog 30 milijard, to se pravi od 58 milijard v letu 1952 na okrog 90 milijard v letu 1955, tedaj vidimo, da je v teh letih denarni dohodek vasi porastel za nad 110 milijard.

Postavlja se vprašanje, v kakšne namene so individualni kmetijski proizvajalci porabili ta tako povečani denarni dohodek? Majhen del tega tako povečanega denarnega dohodka je odšel za poravnavo obveznosti, ki jih imajo individualni kmetijski proizvajalci do skupnosti. V letu 1955 so bile te obveznosti v odnosu na leto 1953 povečane za komaj 6 milijard (davek, doklade in drugo). Na podlagi ankete statističnih organov cenijo, da je šla samo petina tega povečanega dohodka za investicije, in sicer manjši del v kmetijsko proizvodnjo,

da pa so največji del potrošili za povečano osebno potrošnjo, ki je v zadnjih dveh letih porastla za nad 20%. K temu je vsekakor pripomoglo tudi dejstvo, da so odkupne cene kmetijskih pridelkov v razmerju z letom 1952 porasle za 35%, med tem ko so cene industrijskega blaga na drobno bile leta 1953 in 1954 na nekoliko nižjem nivoju kakor leta 1952, leta 1955 pa so porastle za komaj 4%.

Kmetijski proizvajalci pa so zategadelj investirali manjši del svojega denarnega dohodka v kmetijstvo, ker so bili v obdobju nagle industrializacije, velikih investicij in naglega porasta zaposlenih dohodki izven kmetijstva

Uredniški odbor »Naše skupnosti«

Nikola Balog, Nikola Čobelić, Ašer Deleon, Kiro Gligorov, Zdenko Has, Milun Ivanović, Petar Ivičević, Jovan Janković, Jovan Marinović, Ljubisav Marković, Mitra Mitrović, Ante Novak, Vojin Popović, Janko Smole, Tone Vratuša, Todor Vujašinović, Danilo Vuković, Dušan Vuković.

Predsednik uredniškega odbora: Kiro Gligorov.

Glavni urednik: Ljubisav Marković.

UREDNIŠKI ODBOR ZA SLOVENIJO

Ing. Ivo Klemenčič, Vasja Kogej, ing. Viktor Kotnik, Mile Smolinsky, ing. Pavle Zaucer.

Predsednik uredniškega odbora za Slovenijo:
ing. Pavle Zaucer

Iz vsebine lista

M. Jakić: Neupravičeni dobiček

*** Dolg in terjatve železarne v Zenici

Ciril Rozman: Povečanje delovne produktivnosti v tovarni »Plamen« v Kropi

A. G.: Priprave za pomladansko setev

*** Izkušnje holandskega kmetijstva

Spremembe v davčnem sistemu na dohodek v kmetijstvu

Božidar Race: Kako poročati delavskim svetom

*** Kako bomo volili delavske svete

Dejavnost delavskih univerz

D. Stefanović: Novi predpisi o finansiranju stanovanjske gradnje

Delovna produktivnost — stalna priloga Zveznega inštituta za delovno produktivnost

Gospodarstvo v svetu: Šesti petletni plan Sovjetske zveze

Ljubisav Marković: Činitelji delovne produktivnosti

Stalni pokazatelji: Gibanje industrijske proizvodnje, cen in zaposlenosti v gospodarstvu

To številko smo tiskali v LR Sloveniji v

15.000 IZVODIH

v vsej državi pa v

71.000 IZVODIH

vse večji. Dohodki izven kmetijstva se v primerjavi s skupnimi dohodki vasi dvigajo v jugoslovanskem povprečju do skoraj 25%, kar pomeni, da v mnogih krajih znašajo tudi 40 in 50%. Tako velik delež dohodka vasi izven kmetijstva prav gotovo ni dajal spodbude za usmeritev vasi na kmetijsko proizvodnjo in za povečanje dohodka s povečano kmetijsko proizvodnjo.

Lahek zaslužek s povečanjem cen kmetijskih pridelkov in boljši, dostikrat tudi lahek zaslužek izven kmetijstva, je odvrčal mnoge kmetijske proizvajalce od tega, da bi posvetili več pozornosti problemu dviga kmetijske proizvodnje in z njo povečanja standarda. Očitno je, da so se mnogi individualni kmetijski proizvajalci, kjerkoli so se mogli, prilagodili naši dosedanji ekonomski politiki hitre industrializacije, velikega investiranja in naglega porasta zaposlenosti. Povečane cene kmetijskih pridelkov so razvijale zanimanje kmetovalcev za določene pridelke, kar zlasti vidimo pri živinoreji in nekaterih stranskih kmetijskih kulturah, ki so imele večji skok cen.

Pospeševanje kmetijstva

Izkušnje iz leta 1954 in 1955 pa kažejo, da ne morejo biti povečane cene edini pa tudi ne glavni činitelj za pospeševanje kmetijstva. Zlasti v naših razmerah majhnih, razdrobljenih posestev je treba vrsto koordiniranih akcij in naporov tako skupnosti kakor individualnih proizvajalcev združenih v zadrugah, če hočemo doseči resnejše rezultate. Pričakovanje, da bo povečanje cen stihijsko privedlo do napredka kmetijstva, je z družbenega stališča protisocialistično, ker odpira pota kapitalističnim težnjam na vasi. Poleg tega da je to zelo dolg proces. Socialistična skupnost pa lahko in tudi mora temeljiti povečanje standarda posameznih kategorij neposrednih proizvajalcev na osnovnem načelu, ki ga predstavlja povečanje proizvodnje in povečanje delovne produktivnosti.

To pa ne pomeni, da ne smemo računati tudi na porast cen kmetijskih pridelkov. Čimbolj bo napredoval proces industrializacije države in bo na podlagi tega rastla zaposlenost prebivalstva izven kmetijstva, toliko bolj bodo, vsaj v prvem času, rastle tudi cene. Vendar mora ta

porast spremljati predvsem tudi povečanje proizvodnje, ki bo v skladu in podrejena splošnemu socialističnemu gospodarskemu razvoju države, ne pa po stihijskem procesu, ki vodi do hitrega porasta osebne potrošnje nekaterih kategorij neposrednih proizvajalcev na škodo drugih in ki krepi protisocialistične težnje. Da bi dosegli, da bi se individualni proizvajalci, ki so združeni v zadrugah, in pa tudi občine in okraji, usmerili k pospešitvi kmetijstva, je treba izvršiti vrsto sprememb v naši ekonomski politiki, ki naj pripeljejo do ustalitve trga in s tem ustvarijo mnogo bolj zdrave pogoje za gospodarjenje in za nadaljnjo krepitev naše države.

Pomen ustalitve tržišča za ves nadaljnji gospodarski razvoj naše države je mnogo bolj daljnosežen in širši, kakor pa to v naši javnosti postavljamo in tolmačimo. Mnogi mislijo, da pomeni ustalitev trga ustalitev cen in tudi znižanje cen. Na to gledajo s stališča povečanja življenjskega standarda. Drugi, širši pomen ustalitve trga pa pri nas še nismo dovolj poudarili. Z ustalitvijo trga, ali morda bolje rečeno gospodarstva, bomo ustvarili pogoje, da se bodo kmetijski proizvajalci, občine in okraji stalno, sistematično zanimali za pospeševanje kmetijske proizvodnje.

Ukrepi v naši gospodarski politiki, kakor je na primer zmanjšanje obsega investicij, povečanje proizvodnje blaga za široko potrošnjo, boljša preskrbljenost trga z reprodukcijskim in investicijskim materialom za kmetijstvo (umetna gnojila, sredstva za zaščito rasilin in živine, kmetijski stroji in orodje in drugo); dalje, pritegnitev na široki fronti zadrug v promet in proizvodnjo kmetijskih pridelkov z dolgoročnimi in kratkoročnimi krediti, ustanavljanje skladov za pospeševanje kmetijske proizvodnje in kmetijskih služb, vse to bo ustvarilo pogoje, ki bodo kmetijskega proizvajalca usmerili k temu, da bo povečal svoj dohodek s tem, da bo povečal produktivnost dela in proizvodnjo. Ti pogoji ga bodo prav tako usmerili k temu, da bo vlagal več v kmetijstvo na svojem posestvu in v zadružne sklade. Z vsem tem pa bo povečal svoj življenjski standard. Ko bodo zadruge razvile svojo aktivnost v prometu in proizvodnji kmetijskih pridelkov, se bo del denarnih dohodkov, ki se bodo ustvarjali v kmetijstvu, stekal v zadrž-

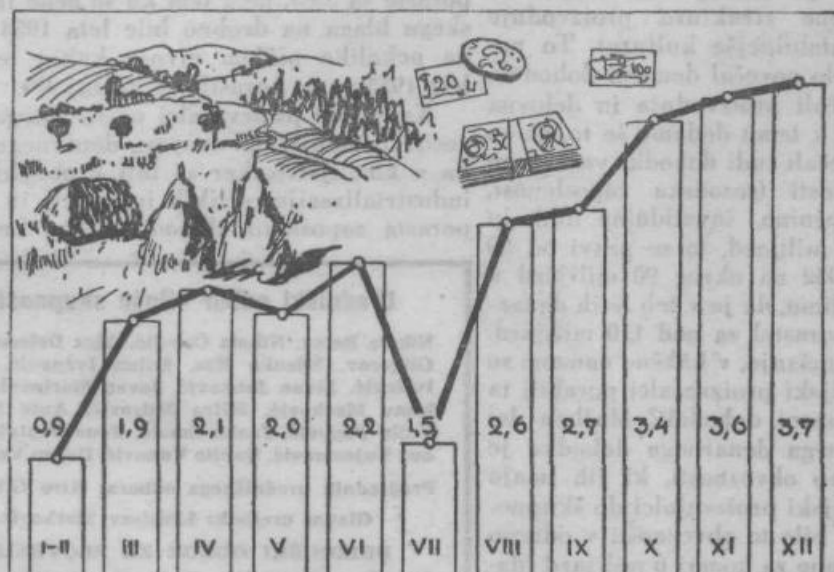
ne sklade, odtod pa jih bodo vlagali v pospeševanje kmetijske proizvodnje.

Obveznosti in skladi

Ker se je s cenami znatno povečal denarni dohodek kmetijskih proizvajalcev, pa zadnji predpisi zveznega izvršnega sveta o davku na dohodek in taksah za leto 1956 ustvarjajo pogoje, da se s posegom skupnosti del tega povečanega dohodka usmeri v določene sklade, ki bodo služili za pospeševanje kmetijske proizvodnje. Čeprav glede na skupno povečanje denarnega dohodka, ki nastane zaradi povečanja cen v primeru normalno dobre letine, porast davčnih obveznosti individualnih kmetov ni velik, vendar tako povečanje davka na dohodek po hektaru, uvedba obveznih doklad in raznih taks v enem letu, ni niti lahka stvar niti je ni lahko izpeljati preprosto. Skupne obveznosti kmetijskih proizvajalcev do skupnosti se povečujejo od 31 na 43 milijard dinarjev, med tem ko skupnost v raznih oblikah daje za kmetijstvo nad 54 milijard (investicijski krediti, regresi, skladi za pospeševanje kmetijstva itd.).

Čeprav se vse povečanje vrača kmetijstvu po raznih občinskih in okrajnih skladih (občinski sklad za pospeševanje gospodarstva vasi, cestni sklad okraja in republike, občinski in okrajni veterinarski sklad za zaščito živine, vodni sklad, sklad za obnovo vinogradov in dr.) pomeni to povečanje, da se bodo pri enaki kmetijski proizvodnji zmanjšali dohodki individualnih proizvajalcev. Ker pa gre za 2.700.000 kmečkih gospodarstev, je prav gotovo, da bomo naleteli na pojave nerazumevanja in na poskuse protisocialističnih in reakcionarnih elementov na vasi, da bi z najrazličnejšimi svojimi »pojasnili« izkrivili in izigrali smisel teh ukrepov. Zaradi tega bodo morale organizacije Socialistične zveze v sklopu tolmačenja naše splošne politike še posebej pojasniti tudi te ukrepe, ki zadevajo neposredno koristi vsakega individualnega gospodarstva. Čeprav niso v prvem času lahki ti ukrepi, vodijo individualne proizvajalce k pospeševanju kmetijstva, s tem pa tudi celotnega našega gospodarstva, s čimer edino lahko zagotovimo siguren, stabilen in stalen porast standarda v vasi in v mestu.

NEENAKOMERNO PLAČEVANJE DAVKOV

Slika kaže gibanje plačevanja davkov v letu 1955. Vidimo, da je dinamika plačevanja davka neenakomerna. Medtem ko je bilo v prvih dveh mesecih (januar in februar) vplačano 868 milijonov dinarjev, pa znaša določene vsote nerazdeljenega plačana vsota davka v zadnjih dveh mesecih (november in december) 7.255 milijonov. Pripominjamo, da ti podatki niso popolni, ker ne obsegajo določene vsote davka. Sicer pa na podlagi cenitve računajo, da znaša v letu 1955 vsota neplačanega davka nekaj več kot 26 milijard, kar to kaže naša slika.

ČEMU SO NAMENJENE DOKLADE IN TAKSE

1. V občinske in okrajne sklade za pospeševanje kmetijstva in investicije v kmetijstvu se stekajo:

- obvezna občinska doklada
- taksa na traktorje
- taksa na mlatice
- taksa na kotle za kuhanje žganja
- taksa na mlino
- taksa na hibridno trto
- 25% taksa na mletje

2. V okrajni veterinarski sklad:

- taksa za vprežno živino
- taksa na pse

3. V sklad za vzdrževanje cest:

- taksa na vprežna vozila

4. V sklad za obnovo vinogradov:

- taksa na hibridno trto

Kakor vidimo, so občinske doklade in takse namenjene za pospeševanje kmetijstva. V upravljanje teh skladov bodo pritegnjene tudi zadruge po svojih zastopnikih.